

EDUSKUNNAN VASTAUS 99/2001 vp

Hallituksen esitys etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen muutosten hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä meripelastuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen muutosten hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä meripelastuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 71/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 14/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainväliseen yleissopimukseen (SopS 89/1986) 18 päivänä toukokuuta 1998 tehdyt muutokset.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Etsintä- ja pelastuspalvelua merellä koskevan vuoden 1979 kansainvälisen yleissopimuksen 18 päivänä toukokuuta 1998 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Meripelastuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseen ja pelastamiseen, heille annettavaan ensiapuun sekä vaaratilanteeseen liittyvän radioviestinnän hoitamiseen (*meripelastustoimi*). Tässä laissa säädetään lisäksi merenkulun turvallisuusradioviestinnän vastuuviranomaisista, eräiden hätämerkinantovälineiden käyttämisen luvanvaraisuudesta sekä perustason sairaankuljetuksesta merialueella.

Tätä lakia ei sovelleta ihmishengen pelastamiseen satamassa maihin kiinnitettynä olevalla aluksella.

Aluksen ja siinä olevan lastin pelastamisesta sekä alusöljy- ja aluskemikaalivahingon torjunnasta säädetään erikseen.

2 §

Käsitteet ja määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaaratilanteella*:

a) tilannetta, jolloin vallitsee epävarmuus ihmisen turvallisuudesta merellä taikka jolloin

muuten on aiheutta ryhtyä toimenpiteisiin mahdollisen avuntarpeen selvittämiseksi;

b) tilannetta, jolloin voidaan olettaa ihmisen turvallisuuden vaarantuneen merellä tai jolloin avuntarpeen selvittämiseksi suoritettut tiedustellut ovat olleet tuloksettomia;

c) tilannetta, jolloin on ilmeistä, että ihminen on vaarassa merellä ja välittömän avun tarpeessa;

2) *etsintä- ja pelastusyksiköllä (Search and rescue unit, SRU)* alusta tai ilma-alusta, jossa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävän hoitamista varten koulutettu miehistö ja joka on tehtävän hoitamiseen varustettu;

3) *meripelastustoimen vastuualueella (Search and rescue region, SRR)* merialuetta, joka käsittää Suomen aluevedet, niillä olevan saariston sekä aluevesiin välittömästi liittyvän kansainvälisen merialueen osan, josta on naapurivaltioiden kanssa erikseen sovittu;

4) *meripelastuslohkolla (Search and rescue sub-region, SRS)* meripelastustoimen vastuualueen osa-alueetta, joka yleensä käsittää asianomaisen merivartioston valvonta-alueen ja lisäksi muun sen läheisyydessä olevan osan meripelastustoimen vastuualueesta sen mukaan kuin asiasta on tarkemmin sovittu tai määrätty sekä jolla asianomainen merivartiosto vastaa meripelastustoimesta;

5) *meripelastuskeskuksella (Maritime rescue co-ordination centre, MRCC)* erikseen määrättyä merivartioston johtokeskusta, joka on Suomen meripelastustoimen vastuualueen valtakunnallinen johtokeskus ja Suomen meripelastustoimen kansainvälinen yhteyspiste sekä joka huolehtii johtamis- ja viestitysvalmiuden jatkuvasta ylläpitämisestä ja etsintä- ja pelastustoiminnan johtamisesta meripelastuslohkonsa alueella;

6) *meripelastuslohkokeskuksella (Maritime rescue sub-centre, MRSC)* erikseen määrättyä merivartioston johtokeskusta, joka huolehtii johtamis- ja viestitysvalmiuden jatkuvasta ylläpitämisestä sekä etsintä- ja pelastustoiminnan johtamisesta meripelastuslohkonsa alueella;

7) *meripelastusjohtajalla (Search and rescue mission co-ordinator, SMC)* meripelastuskeskuksessa tai meripelastuslohkokeskuksessa toimivaa rajavartiomiestä, jonka tehtävänä on johtaa etsintä- ja pelastustoimintaa;

8) *onnettomuuspaikan johtajalla (On-scene co-ordinator, OSC)* henkilöä, jonka tehtävänä on meripelastusjohtajan alaisuudessa johtaa ja sovittaa yhteen etsintä- ja pelastustoimintaa onnettomuusalueella;

9) *lentotoiminnan koordinaattorilla (Aircraft co-ordinator, ACO)* henkilöä, jonka tehtävänä on meripelastusjohtajan alaisuudessa johtaa ja sovittaa yhteen etsintä- ja pelastustoiminnan lentotoimintaa onnettomuusalueella;

10) *monialaonnettomuudella* onnettomuutta tai vaaratilannetta, jossa vaara uhkaa ihmishengen ohella ympäristöä, alusta, sen lastia tai muuta omaisuutta;

11) *perustason sairaankuljetuksella* hoitoa ja kuljetusta, jossa on riittävät valmiudet valvoa ja huolehtia potilaasta siten, ettei hänen tilansa kuljetuksen aikana odottamatta huonone, ja mahdollisuudet aloittaa yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet;

12) *turvallisuusradioviestinnällä* radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi.

3 §

Johtava meripelastusviranomainen

Rajavartiolaitos on johtava meripelastusviranomainen, joka vastaa meripelastustoimen järjestämisestä. Tässä tarkoituksessa se:

1) huolehtii meripelastustoimen suunnittelusta, kehittämisestä ja valvonnasta samoin kuin meripelastustoimeen osallistuvien viranomaisten ja vapaaehtoisten toiminnan yhteensovittamisesta;

2) johtaa ja suorittaa etsintä- ja pelastustoimintaa;

3) antaa meripelastustoimeen liittyvää johtamiskoulutusta sekä voi tarvittaessa antaa muutaakin meripelastustoimeen liittyvää koulutusta ja valistusta.

4 §

Muut meripelastusviranomaiset

Hätäkeskuslaitos, ilmailuviranomaiset, Ilmatieteen laitos, kuntien palokunnat, merenkulkulaitos, Merentutkimuslaitos, poliisi, puolustusvoimat, sosiaali- ja terveysviranomaiset, tullilaitos ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomainen*) ovat rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus tai erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna kyseisen viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

1) hätäkeskuslaitos osallistuu etsintä- ja pelastusyksiköiden sekä meripelastustoimen tehtäviin osallistuvan henkilöstön hälyttämiseen sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan;

2) ilmailuviranomaiset osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan käyttäen ilmailun pelastuspalvelujärjestelmää;

3) Ilmatieteen laitos ja Merentutkimuslaitos antavat rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta;

4) merenkulkulaitos valvoo merialuetta alusliikennepalvelujärjestelmän avulla onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;

5) kuntien palokunnat, poliisi ja tullilaitos osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;

6) puolustusvoimat valvoo merialuetta onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi alueellisen koskemattomuuden valvontaan liittyen sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa erityisasiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa;

7) sosiaali- ja terveysturvaviranomaiset järjestävät ja ylläpitävät lääkinnällisen pelastustoiminnan palveluja sekä huolehtivat pelastettujen psykososiaalisesta huollosta;

8) ympäristöviranomaiset vastaavat aluksista aiheutuvien alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan järjestämisestä merionnettomuuksien yhteydessä yhdessä muiden viranomaisten kanssa sen mukaan kuin aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa lainsäädännössä tarkemmin säädetään sekä antavat rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta.

Muut kuin edellä tarkoitetut valtion viranomaiset ja laitokset antavat vaaratilanteessa pyynnöstä rajavartiolaitoksen ja muun meripelastusviranomaisen käyttöön niille kuuluvaa asiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa.

5 §

Neuvottelukunta ja johtoryhmät

Meripelastustoimen suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa varten rajavartiolaitoksen apuna on meripelastustoimen neuvottelukunta.

Merivartioston apuna on meripelastuslohkon johtoryhmä, jonka tehtävänä on avustaa meri-

vartiostoa meripelastustoimen suunnittelussa. Vaaratilanteen sitä edellyttäessä johtoryhmän tehtävänä on meripelastusjohtajan tukena sovittaa yhteen viranomaisten, vapaaehtoisten yhdistysten ja muiden yhteisöjen sekä muiden tahojen meripelastustoimen alaan kuuluvat tehtävät. Milloin vaaratilanteen laajuus tai erityinen vakavuus sitä edellyttää, voidaan meripelastuslohkon johtoryhmää laajentaa viranomaisten sekä vapaaehtoisten yhdistysten ja muiden yhteisöjen valtakunnallisen johdon edustajilla.

Onnettomuuspaikan johtajan avuksi tarvittaessa asetettavasta onnettomuuspaikan johtoryhmästä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Vapaaehtoistoiminta

Meripelastustoimessa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia yhdistyksiä ja muita yhteisöjä, ei kuitenkaan tehtävässä, johon sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Rajavartiolaitos voi antaa meripelastustoimen alaan kuuluvia tehtäviä sekä koulutus- ja valistustehtäviä meripelastustoimen alalla toimivan vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön suorittavaksi.

7 §

Meripelastustoimen kansainvälinen yhteistoiminta

Meripelastuskeskus päättää valtioiden välisen sopimuksen tai vieraan valtion pyynnön perusteella käytettävissä olevan avun antamisesta ulkomaille meripelastustoimen alaan kuuluvassa asiassa, milloin se on ihmishenkien pelastamiseksi tarpeen. Meripelastuskeskus päättää myös avun pyytämisestä ulkomailta, milloin se on ihmishenkien pelastamiseksi tarpeen.

Meripelastuskeskuksen tulee 1 momentissa tarkoitettua apua vastaanotettaessa avustaa ulkomaalaisia etsintä- ja pelastusyksiköitä niiden maahantuloon liittyvissä lupa-, ilmoitus- ja vastaavissa asioissa sen mukaan kuin maahantulon

edellytyksistä erikseen säädetään tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään.

8 §

Valmiusvaatimukset

Meripelastustoimi on suunniteltava ja järjestettävä niin, että siihen kuuluvat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytystä ja tehokkaasti.

Rajavartiolaitos ylläpitää sille osoitettujen voimavarojen asettamissa rajoissa muiden meripelastustoimen tehtäviin soveltuvien etsintä- ja pelastusyksiköiden lisäksi valmiudessa helikoptereita, jotka muiden tehtäviensä ohella soveltuvat meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävien suorittamiseen. Meripelastustoimen päivystysvalmiudessa olevalla helikopterilla tulee voida suorittaa etsintä- ja pelastustehtävään liittyviä perustason sairaankuljetuksia.

Yksittäistä vaaratilannetta koskevia etsintä- ja pelastustoimia mitoitettaessa on pyrittävä jättämään voimavaroja myös muiden samanaikaisten vaaratilanteiden etsintä- ja pelastustoimenpiteiden hoitamiseen, jos se on mahdollista tälle laille asetettujen tavoitteiden siitä vaarantumatta.

9 §

Pelastustoimien etusijajärjestys

Monialaonnettomuuden pelastustoimissa ihmishengen pelastaminen on ensisijainen tavoite. Samaan monialaonnettomuuteen liittyvät muut pelastus- ja torjuntatoimet on sovittava yhteen ihmishengen pelastamiseen tähtäävien toimien kanssa meripelastusjohtajan määräämällä tavalla.

10 §

Velvollisuus osallistua meripelastustoimeen

Jokaisen on viivymättä välitettävä vaaratilannetta koskevat ilmoitukset ja tiedonannot sekä ilmoitettava sitä koskevat havainnot ja toimenpi-

teet asianomaiselle meripelastuskeskukselle tai meripelastuslohkokeskukselle.

Joka tietää toisen olevan vaarassa merellä, on velvollinen, jos se häntä itseään tai muita kohtuuttomaan vaaraan saattamatta on mahdollista, ryhtymään oma-aloitteisesti tilanteen edellyttämiin tarpeellisiin ja mahdollisiin toimiin vaarassa olevan pelastamiseksi.

Meripelastusjohtajan määräyksestä on jokainen työkykyinen henkilö, joka oleskelee vaara- tai onnettomuusalueella taikka sen läheisyydessä, velvollinen, jos se on merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseksi tai pelastamiseksi välttämätöntä, avustamaan meripelastustoimen tehtävässä, jollei pätevä syy ole esteenä. Erityisestä syystä voidaan muuallakin oleskeleva henkilö velvoittaa avustamaan meripelastustoimen tehtävässä. Avustamaan määrätty ei saa, ellei siihen ole pakottavaa syytä, poistua tehtävästä ennen kuin meripelastusjohtaja on antanut siihen luvan.

11 §

Velvollisuus luovuttaa omaisuutta meripelastustoimen tehtävässä käytettäväksi

Meripelastusjohtaja voi määrätä, jos se on merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseksi tai pelastamiseksi välttämätöntä, antamaan meripelastustoimen tehtävässä käytettäväksi aluksia, ilma-aluksia ja muita kulkuneuvoja, elintarvikkeita, rakennuksia, viesti- ja tietoliikennetyksyksiä, viestivälineitä, muuta kalustoa ja tarvikkeita sekä poltto- ja voiteluaineita.

12 §

Meripelastusrekisteri

Meripelastustoimen tehtävien tarkoituksen mukaiseksi hoitamiseksi sekä vaaratilannetta koskevien tapahtumien ja siihen liittyvien etsintä- ja pelastustoimenpiteiden jälkikäteiseksi selvittämiseksi rajavartiolaitoksen esikunta (*rekisterinpitäjä*) pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla valtakunnallista meripelastusrekisteriä vaaratilanteiden varalta laatimistaan toimin-

tasuunnitelmista sekä vastaanottamistaan hätäilmoituksista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä.

13 §

Meripelastusrekisterin tiedot

Meripelastusrekisteriin voidaan tallettaa meripelastustoimen toimintavalmiuden ylläpitämiseksi meripelastustoimen tehtävien hoitamiseen varautuneiden henkilöiden valmius-, tunniste- ja yhteystiedot.

Meripelastusrekisteriin voidaan tallettaa seuraavat hätäilmoituksen tekemiseen ja vastaanottamiseen liittyvät tiedot:

1) hätäilmoituksen tekijän yksilöimiseksi tiedot hänen nimestään, henkilötunnuksestaan tai syntymäajastaan, syntymäpaikastaan ja -maastaan, sukupuolestaan, kansalaisuudestaan tai kansallisuudestaan sekä muut tunniste- ja yhteystiedot;

2) hätäilmoituksen tekoaika ja -tapa;

3) hätäilmoitusta koskevat liittymän tunnistamistiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta;

4) hätäilmoituksen vastaanottajan nimi sekä muut tunniste- ja yhteystiedot.

Meripelastusrekisteriin voidaan tallettaa vaaratilanteen johdosta seuraavat tiedot:

1) hätäilmoituksen kohteena olevan tai vaaratilanteesta pelastetun henkilön yksilöimiseksi tiedot hänen nimestään, henkilötunnuksestaan tai syntymäajastaan, syntymäpaikastaan ja -maastaan, sukupuolestaan, kansalaisuudestaan tai kansallisuudestaan sekä muut tunniste- ja yhteystiedot;

2) tiedot 1 kohdassa tarkoitetun henkilön terveydentilasta, jos tiedoilla voidaan olettaa olevan merkitystä etsintä- ja pelastustoimenpiteiden tarkoituksenmukaiselle suorittamiselle;

3) tiedot vaaratilanteesta pelastetulle henkilölle suoritetuista hoitotoimenpiteistä;

4) muut tiedot hätäilmoituksen johdosta tai vaaratilanteessa suoritetuista toimenpiteistä.

Hätäilmoituksen nauhoite tai vastaava tekninen tallenne saadaan säilyttää rekisteritietojen yhteydessä.

14 §

Oikeus tietojen saamiseen viranomaisilta

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta meripelastusviranomaiselta meripelastustoimen suunnittelussa tarvittavat, mainitun viranomaisen toimintavalmiutta ja sijoittautumista koskevat tiedot sekä henkilöstön valmius-, tunniste- ja yhteystiedot.

Rajavartiolaitoksella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta meripelastustoimen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) Ajoneuvohallintokeskuksen pitämän tieliikenteen tietojärjestelmän ajoneuvo- ja ajokorttirekistereistä ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen ajoneuvorekisteristä ajoneuvoa sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

2) poliisin tehtävälmoitusrekisteristä, hätäkeskustietojärjestelmästä sekä kunnan hätäkeskuksen hälytys- ja toimenpiderekisteristä hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja;

3) Ilmailulaitoksen tietojärjestelmästä ilma-alusta, ilma-aluksen omistajaa ja haltijaa sekä ilma-alusliikennettä koskevia tietoja;

4) kunnan satamalaitoksen tietojärjestelmästä aluksia sekä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

5) kalastusviranomaisilta kalastusalusta, aluksen omistajaa ja haltijaa sekä aluksen toimintaa koskevia tietoja;

6) maistraatin ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen venerekisteristä venettä sekä veneen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

7) merenkululaitoksen ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen alusrekistereistä sekä muista merenkululaitoksen ylläpitämistä rekistereistä alusta sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

8) merenkululaitoksen alusliikennepalvelujärjestelmästä alusliikennettä koskevia tietoja ja

puolustusvoimilta merialueen valvontaa koskevia tietoja;

9) Telehallintokeskukselta tietoja radiolaitteen sijainnista sekä radioluparekisteristä radiolaitetta ja sen omistajaa sekä haltijaa koskevia tietoja;

10) tullilaitoksen tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

11) väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä väestötietolain (507/1993) 4 ja 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

Rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) 32 §:ssä tarkoitetun rajavalvontarekisterin tietoja voidaan vaaratilanteessa tarvittaessa käyttää etsintä- ja pelastustoimenpiteiden järjestämiseksi.

15 §

Oikeus tietojen saamiseen yksityisiltä yrityksiltä ja yhteisöiltä

Rajavartiolaitoksella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta varustamolta, veneilyalan järjestöltä, matka-, rahti-, satama- ja pelastuspalveluja tarjoavalta yritykseltä sekä telakkayritykseltä meripelastustoimen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia alusta sekä sen miehistöä, matkustajia ja lastia koskevia tietoja.

16 §

Oikeus tietojen saamiseen teleyrityksiltä

Rajavartiolaitoksella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvasta annetussa laissa (565/1999), jäljempänä *televiestinnän tietosuojalaki*, tarkoitetulta teleyritykseltä hätäilmoitusta koskevat liittymän tunnistamistiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sen

mukaan kuin televiestinnän tietosuojalain 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkemmin säädetään.

17 §

Tietojen luovutustapa

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada 14—16 §:ssä tarkoitetut tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin siitä erikseen sovitaan tai muulla tavalla.

18 §

Henkilötietojen poistaminen meripelastusrekisteristä

Henkilötieto tulee poistaa meripelastusrekisteristä, kun sen säilyttämistä ei 12 §:ssä säädetyn rekisteröinnin tarkoituksen kannalta enää voida pitää tarpeellisena. Muu kuin meripelastustoimen toimintavalmiuden ylläpitämiseen liittyvä henkilötieto tulee kuitenkin poistaa rekisteristä viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tapahtumasta.

Rajavartiolaitoksen on tarkistettava vähintään kerran vuodessa meripelastusrekisterissä olevien tietojen tarpeellisuus.

19 §

Muut meripelastusrekisterin käyttäjät

Muut meripelastusviranomaiset voivat tallettaa tietoja meripelastusrekisteriin ja käyttää sen tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, jos se on meripelastustoimen tehtävän hoitamisen vuoksi tarpeellista. Sotilaallisen maanpuolustuksen toimintavalmiutta ja suorituskykyä koskevia tietoja eivät kuitenkaan saa käsitellä muut viranomaiset kuin puolustusvoimat ja rajavartiolaitos.

Tietoja meripelastusrekisteriin tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheellisuudesta sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

20 §

Meripelastusrekisterin henkilötietojen käsittelyä ja tietojen julkisuutta koskevat säännökset ja määräykset

Meripelastusrekisterin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Meripelastusrekisterin henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan lisäksi Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia.

Meripelastusrekisterin tietojen julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään.

21 §

Palkkiot ja korvaukset

Valtio maksaa meripelastustoimen tehtävään 10 §:n 3 momentin nojalla määrätyle henkilölle kohtuullisen palkkion ja kustannusten korvauksen. Valtio maksaa vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle kohtuullisen palkkion ja kustannusten korvauksen sellaiseen meripelastustoimen tehtävään osallistumisesta, jonka rajavartiolaitos on sille 6 §:n 2 momentin nojalla antanut.

Valtio maksaa meripelastustoimen tehtävään 10 §:n 3 momentin nojalla määrätyle henkilölle korvauksen tehtävässä turmeltuneista tai hävinneistä työvälineistä, vaatteista ja varusteista. Valtio maksaa vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön jäsenelle korvauksen tehtävässä turmeltuneista tai hävinneistä työvälineistä, vaatteista ja varusteista silloin, kun rajavartiolaitos on antanut tehtävän vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle 6 §:n 2 momentin nojalla.

Valtio maksaa 11 §:n mukaan käyttöön otetun omaisuuden käytöstä täyden korvauksen, sekä täyden korvauksen turmeltuneesta, hävinneestä tai tuhoutuneesta omaisuudesta. Valtio maksaa vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle täyden korvauksen meripelastustoimen tehtävässä turmeltuneesta, hävinneestä tai tuhoutuneesta omaisuudesta silloin, kun rajavartio-

laitos on tehtävän sille 6 §:n 2 momentin nojalla antanut.

22 §

Palkkion ja korvauksen hakeminen

Edellä 21 §:ssä tarkoitettua palkkiota tai korvausta on haettava rajavartiolaitokselta kolmen kuukauden kuluessa palkkio- tai korvausperusteen syntymisestä. Turmeltunutta, hävinnyttä tai tuhoutunutta omaisuutta koskevan korvauksen maksamisen ehtona on, että vahingosta on ensi tilassa ilmoitettu meripelastusjohtajalle.

23 §

Korvaus tapaturmasta

Henkilölle, joka on 10 §:n 3 momentin perusteella määrätty avustamaan meripelastustoimen tehtävässä tai joka osallistuessaan meripelastustoimen tehtävään 6 §:n 2 momentin nojalla vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön jäsenenä, mutta jolla ei ole oikeutta korvaukseen tapaturmavakuutuslain (608/1948) 1 §:n mukaan, suoritetaan tehtävässä sattuneesta tapaturmasta korvaus valtion varoista. Korvaus suoritetaan samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta tai ammattitaudista. Korvaus suoritetaan vain siltä osin kuin henkilöllä ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain nojalla.

Jos vahingoittuneen työnantaja on tämän lain nojalla korvattavan tapaturman osalta maksanut palkkaa, ennakkoa tai muita maksuja, on työnantajan oikeudesta voimassa, mitä tapaturmavakuutuslaissa työnantajan oikeudesta säädetään.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 1 ja 2 momentin nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena Valtiokonttori.

24 §

Merenkulun turvallisuusradiaviestinnän vastuuviranomaiset

Rajavartiolaitos vastaa meripelastustoimen vaaratilanteiden radiaviestinnästä ja siihen liit-

tyvän valmiuden ylläpitämisestä. Merenkulku-
laitos vastaa muusta merenkulun turvallisuusra-
dioviestinnästä.

25 §

*Eräiden hätämerkkien käyttämisen luvanvarai-
suus*

Kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämi-
sen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyn
yleissopimuksen (SopS 30/1977) liitteessä IV
määriteltyjen hätämerkkien ja tällaisia hätä-
merkkejä erehdyttävästi muistuttavien merk-
kien käyttö muuten kuin hätätilanteessa annettu-
na hätämerkinä on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään,
merivartiosto voi valvonta-alueellaan ja siihen
välittömästi liittyvien rannikkokuntien alueella
sekä poliisi muualla maassa antaa luvan valtio-
neuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjen
hätämerkkien käyttämiseen muualla kuin aluk-
sessa tai ilma-aluksessa niiden käyttämiseen
harjaannuttamiseksi. Edellytyksenä luvan anta-
miselle on se, ettei vaaraa tarpeettomien etsintä-
ja pelastustoimien käynnistämiseksi ole, sekä se,
ettei toiminnalla vaaranneta turvallisuutta. Lu-
van antava viranomainen voi tarvittaessa määrät-
tä harjoitukselle johtajan, jonka määräyksiä ja
ohjeita harjoitukseen osallistuvien on noudatet-
tava.

Rangaistus merihätää tai muuta vastaavaa hä-
tää koskevasta perättömästä ilmoituksesta sää-
detään rikoslain (39/1889) 34 luvun 10 §:ssä.

26 §

*Onnettomuuspaikan johtajan ja lentotoiminnan
koordinaattorin asettaminen sekä virkavastuu*

Onnettomuuspaikan johtajan ja lentotoimin-
nan koordinaattorin asettaa tehtävänsä meripe-
lastusjohtaja.

Onnettomuuspaikan johtajaksi ja lentotoimin-
nan koordinaattoriksi asetettavan on oltava teh-
tävään hyvin perehtynyt virkamies. Kiireellisissä
tapauksissa, joissa se ihmishenkien pelasta-

miseksi on välttämätöntä, voidaan onnettomuus-
paikan johtajaksi ja lentotoiminnan koordinaat-
toriksi tilapäisesti nimetä muukin tehtävään ky-
kenevä henkilö kuin virkamies.

Onnettomuuspaikan johtaja ja lentotoimin-
nan koordinaattori ovat tehtävässään virkavas-
tuun alaisia.

27 §

Tarkemmat säännökset ja ohjeet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa
tarkempia säännöksiä:

1) etsintä- ja pelastustoimista vaaratilantees-
sa;

2) etsintä- ja pelastustoimien johtamisesta,
lopettamisesta ja keskeyttämisestä;

3) edellä 4 §:ssä tarkoitettujen muiden meri-
pelastusviranomaisten tarkemmista tehtävistä;

4) meripelastustoimen neuvottelukunnan ja
meripelastuslohkon johtoryhmän asettamisesta
ja kokoonpanosta;

5) edellä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun pe-
rustason sairaankuljetuksen järjestämiseen liit-
tyvästä koulutuksesta, ammattitaidon ylläpitä-
misestä ja ammattipätevyyden osoittamiseen
liittyvästä menettelystä sekä muista perustason
sairauksien kuljetuksen järjestämiseen liittyvistä
käytännön seikoista;

6) meripelastusjohtajan kelpoisuusvaatimuk-
sista;

7) edellä 21 §:ssä tarkoitetun palkkion ja kor-
vauksen hakemisessa noudatettavasta menette-
lystä ja käytettävistä asiakirjoista;

8) edellä 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun lu-
van hakemisessa noudatettavasta menettelystä,
luvan johdosta tehtävistä ilmoituksista ja annet-
tavista tiedoista sekä harjoitukselle määrät-
tävän johtajan kelpoisuusvaatimuksista;

9) etsintä- ja pelastustoimia koskevista viran-
omaisten välisistä ilmoituksista ja niihin liitty-
västä tietojenvaihdosta.

Sisäasiainministeriö antaa meripelastusoh-
jeen, jonka tavoitteena on annettuja säännöksiä
täydentäen johtaa meripelastustoimen mahdolli-
simman tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen
järjestämiseen sekä joka sisältää tiedot meripe-

lastustoimen tehtävistä, rakenteesta, suunnittelusta, johtamisesta, viestijärjestelmästä, meripelastuskeskuksen ja -lohkokeskuksen tehtävistä sekä meripelastustoimeen liittyvästä yhteistoinnasta.

28 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2002.

Tällä lailla kumotaan meripelastuspalvelusta 20 päivänä elokuuta 1982 annettu laki (628/1982) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Laki

merilain 6 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/1994) 6 lukuun uusi 11 a § seuraavasti:

6 luku
Aluksen päällikkö
11 a §
Merihädän vaara

on viivytyksettä ilmoitettava asiasta meripelastuslaissa (/) tarkoitetulle meripelastuskeskuskelle tai meripelastuslohkokeskuskelle taikka muulle asianomaisella alueella etsintä- ja pelastointia johtavalle yksikölle.

Jos alus on vaarassa joutua merihätään, josta voi aiheutua vaaraa aluksessa oleville, päällikön

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2002.

Laki

aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annettuun lakiin (300/1979) uusi 31 a § seuraavasti:

31 a §
Milloin alusöljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntatöihin osallistuu useita viranomaisia tai viranomaisten lisäksi vapaaehtoisia, muodostetaan tarvittaessa torjuntatöiden johtajan johtama johtoryhmä, jossa ovat eri viranomaisten sekä

vapaaehtoisten yhdistysten ja muiden yhteisöjen edustajat.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2002.

Laki

yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 7 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (565/1999) 7 § sekä 18 §:n otsikko ja 2 momentti sekä
lisätään 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 532/2000, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

7 §

Vaitiolovelvollisuus

Teleyrityksen palveluksessa oleva tai ollut ei saa luvattomasti ilmaista, mitä hän on tehtävässään saanut tietää televiestin sisällöstä, televiestinnän harjoittajien tunnistamistiedoista tai matkaviestimen sijaintitiedoista, ellei 3 luvun säännöksistä muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vaitiolovelvollisuus on myös telemarkkinalain 12 §:ssä tarkoitettulla valtuutetulla teleurakoitsijalla sekä sillä, joka on tai on ollut teleurakoitsijan palveluksessa.

18 §

Tietojen luovutus viranomaiselle

Sen estämättä, mitä 7 §:ssä säädetään tai mitä tilaaja on sopinut teleyrityksen kanssa tunnistamistietojen tai matkaviestimen sijaintitietojen pitämisestä salassa, teleyritys on velvollinen luovuttamaan hätäkeskukselle, poliisin hälytyskeskukselle sekä meripelastuskeskukselle ja -lohkokeskukselle:

1) sen liittymän tunnistamistiedot, josta häätäilmoitus on tehty ja jota se koskee, sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoit-

teesta samoin kuin sen matkaviestimen tiedossa olevan sijainnin, josta hätäilmoitus on tehty; ja

2) hätäilmoituksen kohteena olevan matkaviestimen käyttäjän matkaviestimen tiedossa olevan sijainnin, jos liittymän käyttäjä on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

Hätäilmoituksia vastaanottava viranomainen toteuttaa ja ylläpitää omalla kustannuksellaan

teknisen ratkaisun 2 momentissa tarkoitettujen tietojen vastaanottamiseksi. Teleyritys on velvollinen antamaan 2 momentissa tarkoitettut tiedot maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2002.

Laki

häätäkeskuslain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä helmikuuta 2000 annetun häätäkeskuslain (157/2000) 8 §:n 1 momentin johdantokappale ja 11 kohta seuraavasti:

8 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Häätäkeskuslaitoksen henkilöstöön kuuluvalla on häätäkeskukselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa voidaan saada:

11) yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetussa laissa (565/1999), jäljempänä *televiestinnän tietosuojalaki*, tarkoitettulta teleyritykseltä hätäilmoitusta koskevat liittymän tunnistamistiedot ja matkaviestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sen mukaan kuin televiestinnän tietosuojalain 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkemmin säädetään;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2002.

Laki

pelastustoimilain 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1999 annetun pelastustoimilain (561/1999) 43 §:n 2 momentti seuraavasti:

43 §

Hätäkeskuksen tehtävät

Tehtäviensä suorittamista varten hätäkeskuk-
sella on oikeus saada salassapitosäännösten estä-
mättä yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja
teletoiminnan tietoturvasta annetussa laissa
(565/1999), jäljempänä *televiestinnän tietosuo-
jalaki*, tarkoitetulta teleyritykseltä hätäilmoitus-
ta koskevat liittymän tunnistamistiedot ja matka-

viestimen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän ti-
laajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sen
mukaan kuin televiestinnän tietosuojalain 18 §:n
2 ja 3 momentissa tarkemmin säädetään. Hätä-
keskuksella on oikeus saada tiedot myös tekni-
sen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
2002.

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21 päivänä toukokuuta 1999 annetun lain
(621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohta seuraavasti:

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja
ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

31) asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henki-
lön ilmoittamasta salaisesta puhelinnumerosta
tai tiedon matkaviestimen sijaintipaikasta, sa-
moin kuin asiakirjat, jotka sisältävät tiedon hen-
kilön kotikunnasta ja hänen siellä olevasta

asuinpaikastaan tai tilapäisestä asuinpaikastaan
samoin kuin puhelinnumerosta ja muista yhteys-
tiedoista, jos henkilö on pyytänyt tiedon salassa-
pitoa ja hänellä on perusteltu syy epäillä itsensä
tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tule-
van uhatuksi;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
2002.

EV 99/2001 vp — HE 71/2001 vp

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001
